

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Kemény Simon

Cím: Hetivásár

Forrás: Ar Est

Osztályozás

Tárgy

728.3

Hely

Idő

"1927"

Személy

Bp

(Hely)

1927. 10. 22

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olvasó)

Közp.

HETIVÁSÁR

Irja: KEMÉNY SIMON

Amikor a régi Pesth-ből Budapestté kezdett átváltozni Magyarország fővárosa, olyan szellem uralkodott, amely ennek az eseménynek nagyon megfelelt. Böven akadtak hazai és bevándorolt kitűnő építészek, s ezeknek remek iparoshad állott rendelkezésére. Az építészek igen szép épületeket rajzoltak, mert tehetséges, izléses és művelt mesterek voltak, nem egy igazi költője az arkhitektúrának. Természetes, hogy a szükséglet a kiváló kőfaragók, asztalosok, faszobrászok, kovácsok, lakatosok és szobafestők egész seregét termelte. A szép budapesti középületek, paloták, bérházak és villák hosszú sora tanuskodik ennek a korszaknak építészeti potenciájáról. De mindez nem különösen érdekes, mert hiszen jó építészek és jó mesteremberek mindig és mindenütt voltak, a szerencse az, hogy akadt elég jómódú ember, akinek volt kedve és bátorsága építtetni, s aki nem akadályozta meg kicsinyességével, fukarságával, hogy Pollák, vagy Zitterbarth, vagy Lang alkotó fantáziája úgy működjön, ahogy isten kegyelméből működni kellett.

Ezeknek az építőművészeknek olyan megrendelőkkel volt dolguk, akik szép és minden részében szolid házakat akar-

tak a maguk örömére és a város díszítésére. Remek kovácsolt vasmunkák, dekoratív és figurális szoborművek, mesterien faragott kapuk és egyéb faragott famunkák díszítik ezeket a szerencsés időben épült házakat. Természetes volt, hogy a gazdag ember szépet akart s tudta is, hogy mi a szép. Csiszolt, finom izlésű emberek éltek akkor, akiknek mindennapi használati tárgyait — porcellán, üveg, fájánsz, ezüst edényeit — ma vitrinben őrizzük s múzeumi gyűjteményekben mutogatjuk, mint iparművészeti remekműveket. Az az ember, aki mindennapi életéhez ilyen művészi eszközöket használt, az természetesnek találta, hogy háza is művészi és nemes anyagból alkotott legyen.

Mind ebben semmi új nincsen s ezek a felületes, vázlatos sorok éppen csak érintik a téma nagy tömegét, annak minden igénye nélkül, hogy a kor képét adják. De ilyen gondolatok nagyon gyakran meglepik ma azt, aki Budapest utcáin sétál. Sok középület és sok magánház, sok fejedés és átalakítás, restaurálás és renoválás készül a városban, de legtöbb telken bosszúságot építenek azoknak, akik valamelyest értenek hozzá, hogy mik az építészművészet igazi szépségei, akiknek van sejtelmük a stílusokról s arról, hogy miáltal válik egy épület egy város díszévé, vagy csufságává.

A most lángoló építészeti konjunktúra kilencven százalékban szemlőcso-

ket, májfoltokat, püpokot, bütyköket rak Budapest testére. Olcsón, gyorsan, a végtelékig kihasználva építet a spekuláns és a legtöbb építész vakon szolgálja a megbízó kapzsiságát, kiméltelenségét és izléstelenségét. Így aztán gőzerővel folyik ma Budapest elrondtítása. De mit csináljon a szőrösszívű spekuláns, ha az állam sem különb. Néhány kegyenc kapja az egész óriási méretű állami építkezést, közepes, száraz tervezők hagyják itt invenciótlanosságuk beionba öntött emlékeit az utókornak. Az az állam és az a város, amely alig juttatta munkához Lechner Ödönt és Schulek Frigyest, ma százmilliárdos megbízásokkal draszt el olyan építészeket, akik rajzolóak sem lehetnének e két Mester műtermében. **Építészek és építetők méltók egy-**

máshoz. Kiméltellenül dőlnek fel uccák és városrészek harmóniáját, teszik tönkre terek monumentális vagy intim szépségét és nincsen fórum és nincsen hatóság, aki ráitne az ál-Bramantek, talmi Sansovinok körmére. Felháborító és kétségbeejtő látvány ez annak, aki szereti ezt a várost.

Híre jár, hogy mostanában megint hozzányúlnak a város egy érzékeny, kényes pontjához. A Vörösmarty téren

lebontják a régi Borhegyi-féle házat és modern palotát építenek a helyébe. Érdeklődött-e már valaki, hogy milyen az a terv, amely ide készült? Végre is ez csak részben magánügye annak a pénzes egyénnek, aki a házat megrendeli, de közügy abban a mértékben, amelyben a város egy szép terét elcsúfíthatja, vagy díszítheti az az új palota, amelyet a régi ház helyére építenek.